



איגוד ערים אזור מפרץ חיפה
הגנת הסביבה

דו"ח פעילות

לשנת 2018



www.envihaifa.org.il

איגוד ערים אזור מפרץ חיפה - הגנת הסביבה



חיפה, נשר, קריית אתא, קריית ביאליק, קריית ים, קריית מוצקין,
מועצה אזורית זבולון, מועצה מקומית קריית טבעון, מועצה מקומית רכסים,
טירת הכרמל, מועצה מקומית דליית אל כרמל, מועצה מקומית עספיא

www.envihaifa.org.il

רח' יעקב מושלי 7, ת"ד 25028, מיקוד 31250, מפרץ חיפה

טל: 04-8428201, פקס: 04-8428197

דואר אלקטרוני: mail@envihaifa.org.il



איגוד ערים אזור מפרץ חיפה - הגנת הסביבה



מועצת המנהלים (2018)

עו"ד רשף חן, יו"ר מועצת האיגוד
עו"ד בועז גור, יו"ר מועצת האיגוד
עודד דוניץ, מ"מ יו"ר המועצה, עריית חיפה
שלמה הולנדר, ס' יו"ר המועצה, עיריית קריית ים
אדר' אריאל וטרמן, עיריית חיפה
נתן עמרן, עיריית חיפה
בוריס אייזנברג, עיריית נשר
יוסי מרקוביץ, עיריית קרית מוצקין
רועי בן שלוש, עיריית קרית אתא
עזרא חכם, עיריית קריית ביאליק
בוריס טיקמן, עיריית טירת הכרמל
גבי שנער, מועצה אזורית זבולון
איילת לשם, מועצה מקומית קריית טבעון
משה אדלר, מועצה מקומית רכסים
רמזי אבו חמד, מועצה מקומית דלית אל כרמל
פריד עלי, מועצה מקומית עספיא

בעלי תפקידים

ד"ר עופר דרסלר, מנכ"ל האיגוד
ד"ר אלה ברלין, מנהלת אגף משאבי אוויר
אילן זילברמן, מנהל אגף תשתיות, רישוי עסקים וחומ"ס
ד"ר מונה נופי-נעמה, מנהלת אגף קרינה אלמ"ג ורעש
ד"ר דן גוטליב, מרכז חינוך סביבתי וקיימות
שרה איגר-פרוסנר, מתכנתת סביבתית
שמעון אייזנברג, מנהל מח' חומ"ס
אירה צ'יוחננקו, רכזת חומרים מסוכנים
גנאדי אלטשולר, מהנדס איכות אוויר
יוסי אלעזר, רכז מניעת רעש
אופיר ניסן, רכז מערך ניטור
לאורה פרנקל, מהנדסת איכות אוויר
עו"ד אלה קפלן לוינגר, יוע"מ ומנהלת יח' אכיפה
אורי צמח, פקח אכיפה סביבתית
רועי קרליץ, פקח אכיפה סביבתית
איהאב עבאס, פקח אכיפה סביבתית

צוות אדמיניסטרטיבי

מירב הדר, עוזרת מנכ"ל
ניקול גימפלמן, מזכירת האיגוד

הנהלת חשבונות

רו"ח חגי שאול, גזבר האיגוד
חיים מזור, מנהל חשבונות

תוכן העניינים

1	דבר מנכ"ל האיגוד, ד"ר עופר דרסלר
2	סיכום מנהלים
16	מצב איכות האוויר באזור חיפה בשנת 2018
135	פיקוח על ביצוע הוראות היתרי הפליטה
201	פיקוח על מפעלים טעוני רישוי בהסדרת IPPC בעניין פליטות לאוויר
211	זיהום אוויר מכלי רכב
227	חומרים מסוכנים
245	תעשיות ורישוי עסקים
260	קרינה בלתי מייננת
280	מניעת רעש
287	תכנון סביבתי
295	פניות הציבור
301	חינוך סביבתי וקיימות

דבר מנכ"ל האיגוד

לקראת סוף שנת 2018 הונח על שולחן משרד ראש הממשלה דו"ח של חברת הייעוץ מקנזי, העוסק באפשרות סגירת בז"ן. בז"ן מהווה את המפעל הגדול ביותר במפרץ חיפה ותורם לפליטות במפרץ חיפה יותר מכל מפעל אחר ולסגירתו משמעות גדולה לנושא איכות האוויר במפרץ חיפה. סוגיה זאת מן הסתם תמשיך ללוות את כל העוסקים בנושא זה עוד זמן רב. מבחינת האיגוד יש חשיבות לוודא שהחלופות שיוקמו על שטח זה יהיו נקיות יותר ובעלות חותמת סביבתית נמוכה יותר.

מערך ניטור האוויר המחודש עבר את שלב קליטת הציוד ופעל באחוז זמינות גבוה. בעיות מסוימות בכיול מכשירי ה-BTX שהתעוררו גם במקומות אחרים בארץ נבחנו בשיתוף עם המשרד להגנת הסביבה. עדיין לא התקבלו החלטות בנושא זה.

מחלקת חומ"ס השלימה את כל סיורי הפיקוח שהיו בתכנית העבודה ב-2018 ובמקביל פתחו תכנית סיורים שונה מהמתכונת הנוכחית. סיורי פיקוח חומ"ס בשנה הקרובה יהיו כבר במתכונת החדשה, הכוללת כניסה לתהליך הייצור עצמו ביחד עם מהנדסי המפעל.

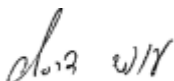
הפרויקטים של הפחתת זיהום אוויר מתחבורה: מערך רכב חשמלי שיתופי, אזור אוויר נקי חיפה, החלפת משאיות דיזל במשאיות מונעות בגז טבעי והרכבת מסנני חלקיקים הושלמו ב-2017 וב-2018 השלימו שנה שלמה של פעילות. מערך הרכב השיתופי בחיפה מאופיין בעלייה איטית אך מתמדת של מספר המנויים והיקף הנסיעות. משאיות הגז הטבעי הביאו לירידה של כ-90% בפליטות בהשוואה למשאיות דיזל ולחסכון של כ-50% בעלויות התדלוק. הפעלת אזור אוויר נקי הביאה להפחתה של 12% בפליטות בלאק קארבון. בקריות נדחתה הפעלת מערך רכב חשמלי שיתופי. ראשי הקריות ביקשו לבדוק פרויקט זה שנית, והפרויקט מתעכב בשלב זה. פרויקט אזור אוויר נקי בקריות נחתם, והעבודה שם החלה.

באמצע 2018 החלה לפעול היחידה לאכיפה סביבתית. היחידה מתמקדת בשלב זה במניעת השלכת פסולת בשטחים פתוחים. היחידה פעלה באזור עוספיא דליה ונחל גדורה. בנחל גדורה התמקד המאמץ במניעת זיהומו על ידי מוסכים שניקזו את השפכים לנחל. במקביל פעלה היחידה גם על פי קריאות מיחידות הפיקוח של הרשויות עצמן.

במהלך 2018 ניסה האיגוד לקדם את נושא מפעל לטיפול בפסולת הרשויות. על סמך עבודה שנעשתה במהלך 2017 לרבות קדם מכרז בינלאומי להקמה ולתפעול הוחלט לקדם את טכנולוגית הגזיפיקציה, האמורה למחזר למעלה מ-90% מהאשפה. התגלו חילוקי דעות עם המשרד להגנת הסביבה שהתנגד לטכנולוגיה זאת. לקראת סוף השנה משהונח דו"ח מקנזי שהוזכר לעיל צץ מכשול חדש. המפעל היה אמור לקום בקרקעות הצפון, ולשם כך הוכר יעוד הקרקע שם לטיפול בפסולות. לאור המלצות דו"ח מקנזי בשטח זה לא יוכל לקום מפעל לטיפול בפסולות.

בברכה,

ד"ר עופר דרסלר
מנכ"ל האיגוד



סיכום מנהלים

מצב איכות האוויר

גופרית דו-חמצנית SO₂

בשנת 2018, נשמרה באופן כללי מגמת הירידה בריכוזי SO₂ באוויר שנמשכת לאורך השנים. ריכוז ממוצע שנתי איזורי (ממוצע הריכוזים השנתיים בכל תחנות הניטור בהן נמדד המזהם) נרשם בערך של 2 מק"ג/מ"ק בשנת 2018, כמו שנרשם בשנת 2017, בתנאי המשך השימוש הרציף בגז טבעי במפעלי התעשייה הגדולים באזור: תחנת הכח חיפה, בז"ן, כאו"ל, גדיב.

הריכוזים בממוצע שנתי

בכל תחנות הניטור ריכוזי SO₂ בממוצע שנתי היו נמוכים משמעותית מערך יעד של 20 מק"ג/מ"ק (ערך מיועד להגנה על המערכות האקולוגיות). הריכוזים השנתיים בתחנות הניטור של האיגוד נעו בין 1 ל-2 מק"ג/מ"ק. לא נרשמו חריגות מערך הסביבה השנתי (20 מק"ג/מ"ק) בכל תחנות המדידה באיגוד.

ריכוזים בממוצע יממתי

ריכוזי SO₂ היממתיים שנרשמו במהלך השנה היו נמוכים מערך יעד של 20 מק"ג/מ"ק, פרט לריכוז היממתי המרבי שנרשם בתחנת 'איגוד' עם ערך של 20 מק"ג/מ"ק. לא נרשמו חריגות מערך הסביבה היממתי (50 מק"ג/מ"ק) בכל תחנות המדידה באיגוד.

ריכוזים בממוצע שעותי

בשנת 2018 במערך הניטור באיגוד לא נמדדו ריכוזים מעל ערך הסביבה לממוצע השעתי ל- SO₂ (350 מק"ג/מ"ק).

תחמוצות חנקן-NO_x ודו-תחמוצת החנקן NO₂

בשנת 2018 לא נרשמו חריגות מערכי הסביבה לתחמוצות חנקן - NO_x לממוצע החצי-שעתי והיממתי. ב-2018 תועדו בתחנות המופעלות ע"י האיגוד הערכים המירביים החצי-שעתיים הבאים בריכוזי NO_x: בתחנת 'הדר' (תחבורתית) תועד ערך של 638 מק"ג/מ"ק (68% מערך הסביבה) ובתחנת 'דאלית אל כרמל' תועד ערך של 512 (54% מערך הסביבה) מק"ג/מ"ק. בתחנת הניטור 'הדר' נמדד ריכוז NO_x של 52 מק"ג/מ"ק בממוצע שנתי, ערך זה גבוה מערך היעד להגנה על מערכות האקולוגיות בגובה 30 מק"ג/מ"ק. לא נרשמו ערכים שעתיים של NO₂ מעל ערך הסביבה השעתי בגובה 200 מק"ג/מ"ק ולא נרשמו ריכוזים שנתיים מעל הערך הסביבה השנתי בגובה 40 מק"ג/מ"ק.

אוזון O₃

בשנת 2018 נשמרה מגמת ירידה קלה בריכוז האוזון האזורי בממוצע שנתי (ממוצע הריכוזים השנתיים בכל תחנות הניטור בהן נמדד המזהם) עם ירידה של כ-3% בהשוואה לשנה הקודמת (68 מק"ג/מ"ק, לעומת 70 מק"ג/מ"ק). יחד עם זאת, נרשם השנה בתחנת 'שפרינצק' ריכוז אוזון בערך 144 מק"ג/מ"ק, מעל ערך סביבה של 140 מק"ג/מ"ק בממוצע 8-שעתי. היות ועפ"י תקנות אוויר נקי מותרות עד 10 חריגות לשנה מערך הסביבה ה-8 שעותי, 140 מק"ג/מ"ק, בשנת 2018 לא נרשמה חריגה באוזון, בתחנות הניטור של האיגוד.

ביחס לערך היעד לריכוזי אוזון בגובה 100 מק"ג/מ"ק בממוצע 8-שעתי, נרשמו בתחנות הניטור של האיגוד, כבכל שנה, ריכוזים רבים מעל ערך זה. בהתאם לחוק אוויר נקי, עובדה זו אינה מהווה זיהום אוויר בלתי סביר.

חומר חלקיקי נשים PM10

בשנת 2018 נשמרה בעיקרון רמה של ריכוזי החומר החלקיקי הנשים בקוטר עד 10 מיקרון בממוצע אזורי שנתי (ממוצע הריכוזים השנתיים בכל תחנות הניטור בהן נמדד המזהם) ביחס לשנה הקודמת (40 מק"ג/מ"ק, לעומת 39 מק"ג/מ"ק) (עליה ב- 2.5%).
מסי ימי שרב עם הסעת אבק מדברי בשנת 2018 היה 11 ימים, לעומת 7 ימים בשנת 2017. בשנת 2018 לא נרשמו ריכוזים של PM10 שחרגו מערך הסביבה בגובה 130 מק"ג/מ"ק בממוצע יממתי, שהוא ערך האחוזון 95% (כלומר, הערך המירבי לאחר הורדת 18 ימי שרב בשנה) ומערך הסביבה 50 מק"ג/מ"ק בממוצע שנתי המחושב לאחר הורדת 18 ימי שרב לשנה.

חומר חלקיקי נשים עדין PM2.5

בשנת 2018 נצפתה עלייה מזערית בכ- 3.4% ביחס לשנה הקודמת בריכוז החומר החלקיקי הנשים בקוטר עד 2.5 מיקרון בממוצע אזורי שנתי שנרשם בתחנות הניטור של האיגוד. השנה נצפתה עלייה במספר ימי החריגה מערך הסביבה בגובה 37.5 מק"ג/מ"ק בממוצע יממתי בתחנות הניטור של האיגוד (מ-פי 1 עד פי 26), כך שניתן להצביע על החמרה באיכות האוויר באזור האיגוד לעומת שנת 2017 ככל שהדבר נוגע לריכוזי PM2.5 באוויר. בשנת 2018 בתחנות הבאות נצפו מספר חריגות יממתיות מעבר לסף של 18 יממות בשנה: איגוד (1), קריית בנימין (8), קריית חיים (5), קריית טבעון (1). לא נרשמו חריגות מערך הסביבה השנתית בגובה 25 מק"ג/מ"ק.

מדידות בנזן (BENZENE)

בשנת 2018 ניטור בנזן התבצע ב-7 תחנות של האיגוד, לרבות בתחנה ניידת. מדידות ע"י הניידת נערכו ב-2018 באתרים הבאים: טירת הכרמל, שכונת בת גלים בחיפה, עוספיאה, אזור תעשייה, קריית ביאליק.
בשנת 2018 בתחנות האיגוד באזורים מגוריים לא נרשמו ריכוזי הבנזן החורגים מערך הסביבה היממתי (3.9 מק"ג/מ"ק).

קצבי פליטת מזהמים מהקורות באזור מפרץ חיפה

המקורות העיקריים לפליטת מזהמים לאוויר באזור חיפה הם: שריפת דלקים לייצור חשמל וחום בתחנת הכח חיפה (חח"י) ובתעשיית זיקוק דלקים, ייצור חומרים כימיים אורגניים ואנאורגניים, אחסון ושינוע דלקים ותוצרים נדיפים אחרים ובנוסף, פליטות התחבורה המוטורית.
ניתן לראות שירידה בפליטות מזהמים ממקור אנושי מובילה לאורך זמן לירידה בריכוזי מזהמי האוויר בסביבה כפי שפורטו לעיל. מבדיקת כמויות הפליטה של מזהמים לאוויר במהלך שנת 2018 ממקורת הפליטה הגדולים באזור מפרץ חיפה, מפעלי מתחם בז"ן (בית הזיקוק, גדיב, כרמל אולפנינים - כאו"ל) תרמו 50% מסה"כ פליטות ה-SO₂, 31% מפליטות ה-NO_x, כ-13% מפליטות החלקיקים וכ-44% מפליטות ה-VOC.

מתוך השוואה בין תרומת התעשייה לבין תרומת התחבורה המוטורית לפליטות של מזהמים לאוויר ממקור של פעילות אנושית ניתן לראות את הממצאים הבאים: התחבורה תורמת כ- 52% מכלל פליטות תחמוצות החנקן (והתעשייה - 48%), כ- 31% מכלל פליטות החומרים האורגנים הנדיפים-VOC (התעשייה כ- 60%, תחנות תדלוק - כ-9%), כ- 53% מכלל פליטות החלקיקים (התעשייה, 47%). התחבורה תורמת 0.5% מכלל פליטת ה-SO₂, והתעשייה, 99.5%. לגבי מזהם בנון, התחבורה תורמת 90% מכלל הפליטות, תחנות תדלוק - 2.5%, תעשייה - 7.5%.

מגמות בפליטות המזהמים

פליטות תחמוצות גופרית (SO₂) מבתי זיקוק חיפה (בז"ן) הסתכמו בשנת 2018 ב-0.0429 טון/שעה בממוצע שנתי, לעומת 0.0438 טון/שעה בממוצע שנתי ב-2018, הפחתה שמהווה ירידה של כ- 2.4% במסת המזהם שנפלט לאוויר. יחד עם זאת, בשנת 2017 נשמרה מגמת הירידה ההיסטורית בפליטות SO₂ מכלל המקורות (תעשייה ותחבורה) הודות לגורמים הבאים: בשנים 2000-2017 בוצעה ירידה הדרגתית בתכולת הגפרית (S) במזוט הנצרך במקורות התעשייתיים, השימוש במזוט במפעלי מתחם בז"ן ותחנת הכח חיפה הופסק לחלוטין לאחר המעבר לגז טבעי באפריל 2013. בעתיד עם התחברות מפעלים נוספים למערכת הובלת הגז המקומית וזניחת השימוש במזוט בתור דלק במקורות פליטה נוספים, ועם כניסתו לתוקף של תקן למזוט דל גופרית בתחבורה הימית פליטת מזהם זה צפויה להמשיך ולרדת. בשנת 2018 נשמרה בעיקרון רמת הפליטות של SO₂ מכלל המקורות באזור מפרץ חיפה (עלייה קלה בכ-1% לעומת 2017).

בשנת 2018 חלה הפחתה קלה בפליטת NO_x מכלל המקורות באזור מפרץ חיפה, ונשמר המשך למגמת הירידה ההיסטורית בפליטת תחמוצות חנקן מכלל המקורות באיגוד. את הירידה בפליטות ה-NO_x במפעלי מתחם בז"ן ובתחנת הכח חיפה של חח"י ניתן לייחס למעבר לשימוש בגז טבעי במקורות פליטה אלו החל באפריל 2013 כמו גם להתקנת אמצעים ראשוניים ושניוניים לבקרת פליטות NO_x. בשנת 2018 החלו לספק אמוניה למפעלים, הדבר תרם לירידה בפליטות תחמוצות החנקן לאוויר.

פליטות החלקיקים המרחפים מהמקורות האנתרופוגניים ("מעשה ידי אדם") בשטח האיגוד המשיכו בשנת 2018 את מגמת הירידה ההיסטורית. מגמה זו הושגה בעיקר עקב השיפור ההדרגתי באיכות המזוט הנשרף במפעלים עם השנים (ירידה בתכולת גפרית במזוט משפיע ביחס ישר על ירידת פליטות החלקיקים בעת השריפה), שימוש מוגבר בגזי תהליך וגפ"מ במתקני השריפה בבית הזיקוק ומפעלי מתחם בז"ן, בין היתר עקב התקנת מתקני השבת גזים מקווי הלפידים, התקנת מסנן מיקרוני מתכתי במתקן הפצחן הקטליטי שצמצם את פליטות החלקיקים מהמתקן בכ-90%, ועוד. בנוסף, המעבר לגז טבעי במחצית השניה של 2011 והחל מחודש אפריל 2013 ועד היום, במתחם בז"ן ובאתר תחנת הכח חיפה (חח"י), תרם לירידה כללית בפליטות החלקיקים באזור בעשרות אחוזים. לעומת שנת 2017, ב-2018 חלה ירידה בפליטות החלקיקים, בכ-12%.

פליטות חומרים אורגנים נדיפים מלבד מתאן (VOC), ממקורות הפליטה הגדולים במפרץ חיפה (מוקדיים ובלתי מוקדיים): מפעלים העוסקים בזיקוק, אחסון ושינוע דלקים וייצור כימיקלים והתחבורה המוטורית, ממשיכים את מגמת הירידה ההיסטורית עם ירידה. יחד עם זאת, נשמרה באופן כללי מגמת הירידה משנת

2010. הפליטות מדווחות ע"י המפעלים והירידה הכללית חלה בשל יישום תוכניות LDAR מתמשכות לאיתור וצמצום דליפות מאביזרי ציוד בצנרת מתקני הייצור, תוכניות הפחתת פליטות VOC ממקורות שטח, כגון במיכלי האחסון, מערכות טיפול בשפכים, מערכות קירור, צמצום בכמויות הגזים המועברים לשריפה בלפידים, התקנת מערכות VRU (Vapor Recovery Unit) במסוף מילוי מיכליות כביש בבז"ן, ומערכות דומות בחוות הדלקים (סונוול, פז, דלק), תש"ן נמל הדלק ועוד. בנוסף הופעלו בשנים אחרונות שני מערכות TO (Thermal Oxidator) בבית הזיקוק לטיפול בחומרים אורגנים נדיפים הנפלטים ממערכות טיפול בשפכים התעשייתיים, מתקן CTO בגדיב למניעת פליטות בנזן ממיכלי האחסון של החומר, המשיכה פעולת מתקן RTO לטיפול בגז האתילן הנפלט מאחסון תוצרת הפוליאתילן – במתקן הפוליאתילן בכרמל אולפנינים, במסגרת השיפוץ שנערך ב-2016 הוחלפו מאות ברזים לסוגים LOW EMISSION ו-ZERO EMISSION במתחם פטרוכימי.

במהלך שנת 2018 שודרגו מערכות להשבת אדים בבז"ן ובחברות הדלק (פז, דלק, סונוול), הוקם מתקן CTO בכרמל אולפנינים כדי לצמצם פליטות ממיכלי אחסון, הוקם מתקן חמצון תרמי קטליטי מסוג RCO בגדיב המצמצם פליטות ממתקן הפתאליק אנהידריד. כמו כן, מערכת השבת הגזים בשגרה בלפידים בז"ן שודרגה גם כן במהלך שנת 2018. יחד עם זאת, בשנת 2018 חלה עליה בפליטות VOC מתעשייה בכ-30% - לעומת 2017, וחלה עליה בס"ך פליטות VOC בכ-17% - לעומת 2017.

פיקוח על ביצוע הוראות היתרי הפליטה

שנת 2018 עמדה בסימן התאמת מערך הניטור הרציף בארובות לנוהל ניטור רציף שהופק במהלך שנת 2017. מלבד זאת, בשנת 2018 מפעלי התעשייה הפועלים במסגרת היתר פליטה לאוויר שהופק לפי חוק אוויר נקי המשיכו ביישום תכנית סגירת הפערים מול הטכניקה המיטבית הזמינה מלבד מפעל שב"ח מקבוצת בז"ן שפעילותו הופסקה מסיבות כלכליות. להלן עיקרי הדברים הרלוונטיים לכל מפעל.

תחנת הכוח חיפה של חברת החשמל

בשנת 2018 בוצע שיפוץ ביחידות המחז"ם, באביב שופץ מחז"ם 4 ובסתו שופץ מחז"ם 3, לפעילות זאת לא הייתה השפעה על נתוני איכות האוויר כפי שנמדדו בתחנות הניטור. מלבד זאת לא נרשמו אירועים חריגים בתפעול העסק מההיבט הסביבתי, הפעילות השוטפת של העסק מפורטת בהמשך.

בית זיקוק לנפט חיפה

בשנת 2018 בוצע שיפוץ בפצחן המימני ובמתקן להפקת המימן. כמו כן, בוצע שיפוץ במספר מתקנים נוספים בהם מז"ג 3, מש"צ 3 והמתקן להשבת אדים ממסוף ניפוק מיכליות כביש שהותאם לדרישת היתר הפליטה לעמוד בערך פליטה נמוך משמעותית מזה שהיה נהוג בעבר. כחלק מהמהלך, ארובת המתקן למישוב אדים צוידה במערכת ניטור פליטה חדשה. במהלך השיפוץ הפליטות מהניפוק הופנו למתקן שריפה נייד זמני כדי למנוע השפעות לרעה על איכות האוויר. כחלק מהמאמצים לצמצם פליטות בנזן מהמתחם הפטרוכימי, במחצית שנת 2018 הופעלה מערכת ניטור קווית על גדר המתחם הכוללת 4 קווים אופטימים המנטרים חומרים כגון: בנזן, טולואן, קסילן, אתיל בנזן. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

כרמל אולפינים

בשנת 2018 החל דיון לגבי עדכון היתר הפליטה על מנת להסדיר את חוסר היכולת של המפעל לעמוד בערך הפליטה החדש עבור דוודי הקיטור וכתוצאה מכך גם בערך הבועה עבור תחמוצות חנקן מכלל שטח המפעל. על מנת לצמצם פליטות בנזן, נבנה מתקן חמצון קטליטי חדש המטפל בפליטות ממיכלי אחסון דריפולן, חומר ביניים הנוצר בתהליך פיצוח הנפטא. במהלך חודשים פברואר ומרץ בוצע שיפוץ במתקן המונומרים, במהלך ההדממה וההתנעה נצפה לפיד. אירועי לפיד נצפו גם בתחילת חודש מאי ותחילת חודש אוגוסט, הראשון יוחס לנפילה במתח החשמל שהביאה לנפילה במדחס והשני יוחס למחסור בקיטור עקב נפילת אחד מדוודי הקיטור בשעה שאחד אחר היה במהלך שיפוץ מה שהביא לנפילה במדחס. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

גדיב

בשנת 2018 הושלמה בנייתו של מתקן החמצון הקטליטי המטפל בפליטות חומרים אורגניים נדיפים ממתקן הפתאליק אנהידריד, כמו-כן הותקנה בארובה זאת מערכת ניטור כנדרש. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

שמן

מפעל להפקת שמן מזוכך מגרעיני סויה וקנולה. בשנת 2018 הושלמה סגירת בורות הקבלה והיניקה מהם על מנת לטפל בפליטות חלקיקים וריחות. המפעל מהווה את אחד הצרכנים הגדולים ביותר של מזוט במגזר התעשייתי במפרץ חיפה והוא טרם חובר לאספקת גז טבעי עקב אילוצים שאינם תלויים במפעל. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

דור כימיקלים

מפעל דור כימיקלים הממוקם ברחוב קצנשטיין בקרית חיים שבחיפה מפעיל קווי ייצור למתיל טרט בוטיל אתר, ייצור פורמלין, ייצור מימן וייצור שרפים. המפעל הקים חוות מיכלים חדשה כדי לפתח את פעילות המסחר בחומרים כימיים, בשנת 2018 טרם החל השימוש בחווה זאת. המפעל אינו מחובר לגז טבעי ודוודי הקיטור שלו שורפים מזוט מהול במתאנול למניעת פליטות חריגות לאוויר. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

תרו

בשנת 2018 לא התרחשו אירועים ראויים לציון בשטח המפעל בהיבט הסביבתי.

פז שמנים

בשנת 2018 לא התרחשו אירועים ראויים לציון בשטח המפעל בהיבט הסביבתי.

דשנים

מפעל דשנים הפועל במתחם דשנים בקרית אתא לא הצליח לעמוד בלוחות הזמנים להתקנת מתקן להפחתת פליטות תחמוצות חנקן מארובת מתקן חומצה חנקתית, דבר שגרם לקושי בעמידה בערכי הפליטה החדשים. על כן החלו דיונים אודות עדכון היתר הפליטה, שבו יידחה המועד הנדרש להקמת מתקן טיפול כזה ויוקדם מועד להקמת מתקן טיפול בגז חממה שנפלט אף הוא מאותו מתקן ייצור היות שאותו מתקן

טיפול עתיד לטפל בשני המזהמים. פרטים נוספים אודות פעילות המפעל בתחום איכות הסביבה מפורטים בהמשך.

עמיר דגן

מפעל עמיר דגן הממוקם ברחוב האצטדיון בקרית חיים שבחיפה הינו מפעל להכנת תערובות הזנה לבעלי חיים. המפעל מהווה מקור למפגעי ריח וחלקיקים שהינם נושא לתלונות רבות המגיעות מציבור תושבי השכונה. בשנת 2017 המשרד להגנת הסביבה נקט בהליכי אכיפה כנגד המפעל על מנת להביאו לעמידה בדרישות לצמצום המפגעים ע"י ביצוע פעולות פריקה וניפוק של אבקות בחללים סגורים המנותבים למתקני טיפול, והתאמת ארובות המפעל לנוהל דיגום בארובות. שנת 2018 הוסדרו ארובות המפעל לעמידה בנוהל דיגום ארובות.

פיקוח על ביצוע תנאים נוספים ברישיון העסק

תש"ן מסופים

החברה מקיימת פעילות אחסון נפט גולמי ותזקיקים בשלושה אתרים במפרץ חיפה: מסוף ניפוק דלקים באוניות מנמל חיפה, מסוף ייבוא ואחסון נפט גולמי בשכונת קריית חיים שבחיפה ומסוף אחסון מלאי חירום לצרכי זרועות הביטחון בשכונת אלרואי בקרית טבעון. בשנת 2018 לא התרחשה פעילות חריגה בכלל מסופי תש"ן, הפעילות השוטפת של העסק מפורטת בהמשך.

גדות מסופים

החברה מפעילה מספר מסופים לאחסון וניפוק כימיקלים. מסוף גדות צפון הממוקם במסוף הכימיקלים של נמל חיפה, מסוף דרום הצמוד לתחנת הכוח חיפה ומסוף מזרח הממוקם ברחוב קצנשטיין באזור תעשייה בקרית חיים. בשנת 2018 לא התרחשה פעילות חריגה בכלל מסופי תש"ן, הפעילות השוטפת של העסק מפורטת בהמשך.

חוות הדלקים

בחוף שמן שבחיפה פועלים 3 אתרים לאחסון וניפוק דלקים, חוות המיכלים של חברת פז, חוות המיכלים של חברת סונול וחוות המיכלים של חברת דלק. בשנת 2017 נכנסו לתוקפם תנאים נוספים חדשים ברישיון העסק שדרשו לבצע התאמות במערכות מישוב האדים שבמסופי הניפוק של כל חווה על מנת לעמוד בערך פליטה מחמיר יותר מזה שהיה קיים עד כה. ההתאמות בוצעו בסוף שנת 2018 ובמהלך 2019 צפויה התקנתם של מערכות ניטור חדשות המתאימות למערכות אלו. מלבד זאת לא התרחשו אירועים ראויים לציון באתרים של עסקים אלו והפעילות השוטפת שלהם מפורטת בהמשך.

תחנות דלק

מרבית תחנות הדלק הפעילות במפרץ חיפה נבדקו בשנת 2018 לעמידה בתנאים הנוספים ברישיון העסק. בשנה זאת חודש רישיון העסק של רבות מהתחנות באזור מפרץ חיפה, פעילות לה האיגוד היה שותף. בשנת 2018 לא אותרו מפגעים סביבתיים חמורים שמקורם בפעילות ניפוק דלקים בתחנות שירות, פרטים נוספים מפורטים בהמשך.

תעשיות ורישוי עסקים

איגוד הערים מטפל מכוח צו ההסמכה של השר להגנת הסביבה למתן אישור לרישיונות עסק למפעלים ועסקים המפורטים בצו. הליך בדיקת הרישיון מתחיל בביקור שנערך בשטח לצורך היכרות עם העסק ופעילותיו וכן השפעתה על הסביבה, ובהמשך צירוף התנאים מההיבט הסביבתי בהתאם למהוט העסק. במהלך השנה, נערכו ביקורות במספר מפעלים ועסקים לצורך בדיקת הערכותיהם לדרישות הסביבתיות על פי החוק או על פי התנאים לרישיון העסק. תנאים סביבתיים מתייחסים לתחומים שונים, כגון שפכים, פליטות לאוויר, חומ"ס, פסולת, מניעת רעש.

במהלך שנת 2018 טופלו באיגוד 83 רישיונות עסק אשר הופנו אל האיגוד ממחלקות רישוי עסקים של הרשויות החברות באיגוד וכן. זאת עליה של 22% לעומת השנה הקודמת. ל-65 עסקים התווספו תנאים נוספים לרישיונות העסק, 2 קיבלו תנאים מוקדמים, 2 בקשות הוחזרו מחוסר התאמה ולהשלמות ובקשה אחת סורבה. בסה"כ 80% מהעסקים והמפעלים אשר טופלו במהלך השנה קיבלו תוספת של תנאים לרישיון בהתאם לסוג פעילותם.

מתוך 43 בקשות לרישיונות אשר התקבלו מעיריית חיפה, התווספו תנאים ל-40 עסקים (93%). מעיריית קריית ביאליק טופלו 22 בקשות ול-16 מתוכם הוספו תנאים. מעיריית נשר התקבלו 9 בקשות ול-4 עסקים צורפו תנאים לרישיון. ממועצה אזורית זבולון הגיעו 5 רישיונות והוספו תנאים ל-4 מתוכם. ל-3 עסקים מתוך 4 בקשות מעיריית קריית אתא צורפו לרישיון תנאים.

מבחינת הטיפול במניעת מטרדים סביבתיים, האיגוד היה מעורב בטיפול של מקרים בנושאים כגון ריחות, עשן וזיהום אוויר, חומרים מסוכנים, אסבסט, שפכים ופסולת. תיאור הפעילות בתחום מניעת מטרדים מתעשייה וממקורות אחרים מוצא ביטוי בפרק "מניעת מפגעים סביבתיים".

חומרים מסוכנים

מחלקת חומרים מסוכנים באיגוד מורכבת משני אנשי מקצוע, רכזת חומ"ס ומנהל המחלקה, אשר מטפלים בנושאים בתחום אחריותם בשגרה ומשתתפים בכוננות חומרים מסוכנים של האיגוד באזור המפרץ. מנהל אגף תשתיות, רישוי עסקים וחומ"ס מבצע כוננות חומרים מסוכנים גם הוא, ובמסגרת התפקיד הזה ניגש לתרגילים ואירועי חומרים מסוכנים לפי הצורך.

הנושאים שטופלו במהלך שנת 2018 בתחום חומרים מסוכנים (חומ"ס) באיגוד:

- איסוף, בדיקה ואימות נתונים על מלאי חומרים מסוכנים באזור המפרץ, בעיקר בשיטת איסוף ומעקב אחרי היתרי רעלים.
- פיקוח יזום של האיגוד, הכולל ביקורים במפעלים לצורך פיקוח עמידה בתנאים כלליים ותנאים אחרים להיתרי רעלים, היערכות לאירוע חומ"ס.
- סיוע למשרד להגנת הסביבה בחידוש ופיקוח אחרי היתרי רעלים באמצעות ביקורים מתואמים וביקורי פתע.
- מעקב וניתוח סקרי סיכונים למרחקי הפרדה.
- מעקב תיקי מפעל ובדיקתם לפי הצורך.
- סיוע מקצועי לרכזת התכנון באיגוד בטיפול בפרויקטים הקשורים לחומ"ס.
- ביצוע כוננות חומ"ס וטיפול בניידת חומ"ס, טיפול תקופתי בציד ומכשור.

- השתתפות בהכשרות והשתלמויות מקצועיות.
- השתתפות בתרגילי חומ"ס.
- טיפול בתלונות בתחום חומ"ס וריח.
- מעקב תקינות מערך תקשורת "סימפלקס".

בשנת 2018 במעקב המחלקה היו 88 מחזיקי חומ"ס, רובם הם המפעלים הנדרשים להיתר רעלים A ו-B, אך גם מספר מחזיקי C, וזאת לפי המדיניות האיגוד המוגדרת בנוהל פיקוח על חומרים מסוכנים. בשנת 2018 היו או התקבלו באיגוד 88 היתרי רעלים למחזיקים הנדרשים למעקב, רובם בתוקף או רלוונטיים לשנת 2018 (למעט 2 היתרים שתוקפם פג ב-2017).

בשנת 2018 נערכו 69 סיורים במסגרת פיקוח ואכיפה של חוק עזר לאיגוד ערים והיתרי רעלים, וזאת כחלק מתוכנית העבודה המתואמת עם המשרד להגנת הסביבה. כמו כן, נציגי האיגוד המשיכו לסייע למחוז חיפה של המשרד להגה"ס במתן וחינוך היתרי רעלים לחברות ומפעלים והוצאת ביקורת פתע לבקשת המשרד. בשנת 2018 התקבלו 17 סקר מרחקי הפרדה חדשים ומעודכנים, כמו כן, בוצע פרויקט בניית מפה אינדיקטיבית לטווחי השפעה של מצבורי חומ"ס באזור מפרץ חיפה, וזאת על בסיס סקרי מרחקי הפרדה הקיימים בברשות המחלקה.

במהלך שנת 2018 התקבלו 38 תיקי מפעל חדשים או מעודכנים ונשלחו 5 התייחסויות לגבי התוכן. באיגוד כעת הינם מתווקים 69 תיקי המפעל המעודכנים בשנות 2015 - 2018, כולל 3 שהם משותפים לשני היתרי רעלים, דהיינו ישנם תיקי מפעלים ל-72 המחזיקים ברשימת המעקב.

בשנת 2018 טיפלו אנשי חומ"ס במתן חו"ד לרכזת תכנון של האיגוד בנושאים סביבתיים ל-32 היתרי בניה, בקשות לגליזציה, תיקי שינוי ייעוד ותיקים אחרים במתחמים הגובלים לתשתיות חומרים מסוכנים, בינם גם תסקיר השפעה על הסביבה של מסוף הכימיקלים (התוכנית "מסוף כימיקלים – הסדרה תכנונית").

כונני חומ"ס של האיגוד משתתפים בכל שנה בהשתלמויות, קורסים והדרכות מקצועיות בתחום חומ"ס וסביבה, כמו כן, בתרגילי חירום מפעליים ורשותיים. השנה, השתתפו הכוננים ב-9 הדרכות וקורסים, כולל קורס אקדמי בטכניון, ו-11 תרגילי חירום שונים. נושא מקצועי חדש "אירועי VCE קטסטרופאליים בחוות הדלק" נלמד והועבר לכוננים.

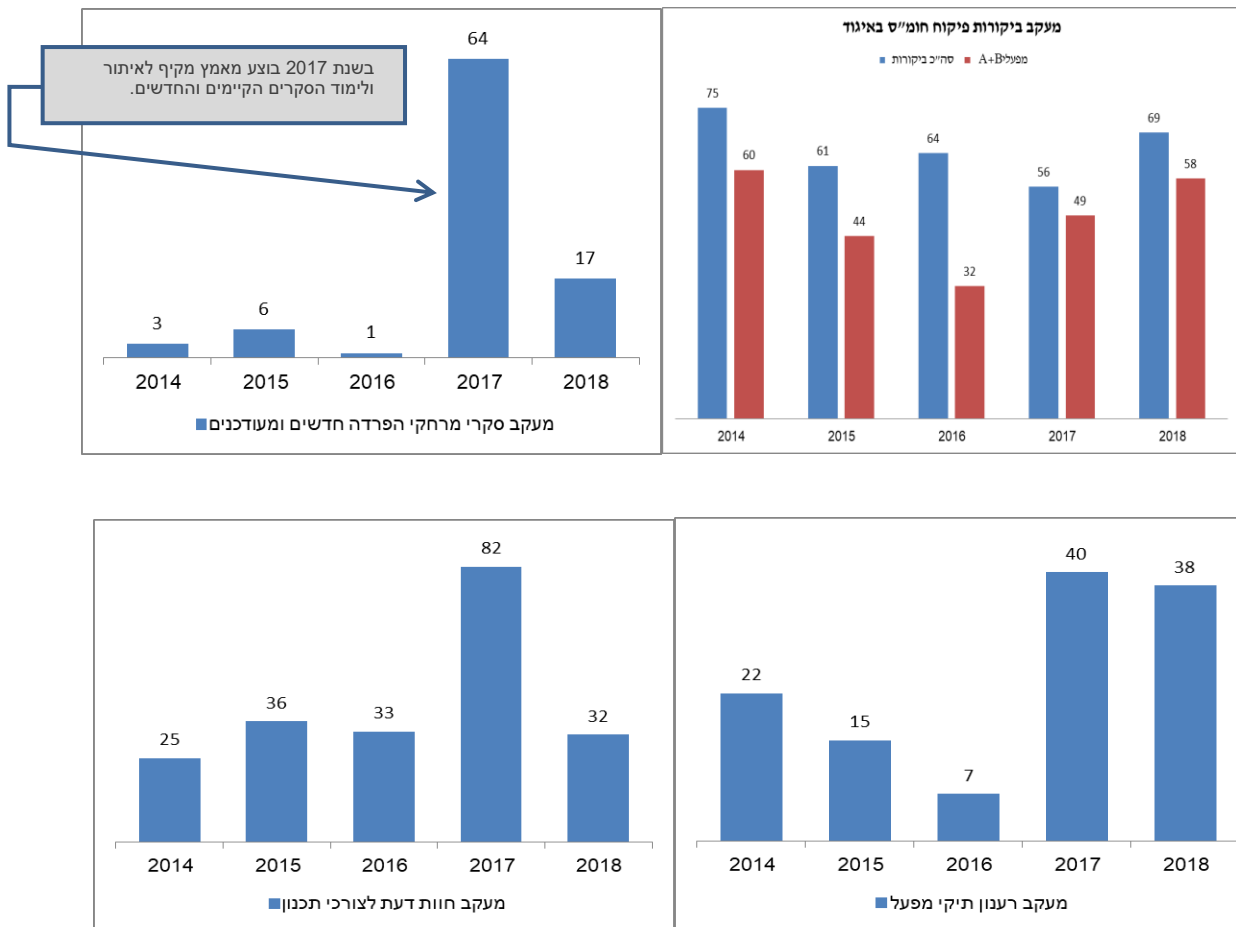
בשנת 2018 השתתפו כונני החומ"ס ב-13 תקריות שהוגדרו באיגוד כאירועי חומ"ס. כונני חומ"ס של האיגוד המשיכו לטפל בתלונות רבות על מטרדי ריח באזור חיפה והקריות.

בשנת 2018, כמו בשנים הקודמות, כל ציוד המיגון האישי של הכוננים עבר בדיקה שנתית. מכשור הגילוי והזיהוי עבר בדיקה וכיול. הכוננים עברו ההדרכת כשירות פנימית והדרכה על ציוד המיגון ע"י גורם חוץ מוסמך.

השנה לא נקלטו גלאי ניטור חדשים. המכשיר Sirius לגילוי וניטור VOC, LEL, CO, H₂S, O₂ יצא מכלל שימוש ויוחלף במכשיר חדש בשנת 2019.

בשנת 2018 המשיך האיגוד לבצע בדיקת קשר בין המפעלים במפרץ חיפה שהם בעלי מכשירי קשר מסוג "סימפלקס", זאת בהתאם לתרשים שנבנה על ידי פיקוד העורף.

מחלקת חומ"ס – מעקבים תקופתיים בסיכום גרפי



תכנון סביבתי

בשנת 2018 נבדקו באיגוד 154 תיקי בניה, ל- 89 נסחו תנאים להיתר, 3 בקשות נדחו ע"י האיגוד. בשנה זו הוגשו ע"י מערכת רישוי זמין 22 בקשות למידע.

בשנת 2018 נבדקו באיגוד 18 תוכניות שונות ומסמכים סביבתיים בהם: תוכניות המשלבות מסחר ומגורים ברחוב אח"י אילת בקריית חיים, הוספת שטחי מלונאות במרכז "קסטרא", פינוי בינוי ברחוב נתיב חן, דאון טאון סנטר בדרך בר יהודה, הקמת בית ספר "כרמלית" במושבה הגרמנית ועוד.

מניעת רעש

פעילות האיגוד בנושא רעש בשנת 2018 התבטאה בבחינת תוכניות (תכנון שוטף), קבלה וטיפול בפניות ציבור, בעיות רעש מרכבת, רעש מכבישים, מניעת רעש באירועים גדולים.

תכנון שוטף

מעורבות ב-54 תוכניות הכוללות: היתרי חפירה, היתרי בנייה ותכנון עם זיקה אקוסטית. בתחום זה, חיפה מובילה עם 44 (37 חיפה, 7 קריות חיים) תוכניות המהוות 81% מכלל התוכניות. תחום התכנון הינו

התחום החשוב ביותר במניעת רעש סביבתי, היות ותכנון לקוי בנושאי אקוסטיקה או עירוב שימושים בצורה שאינה נכונה, מביאים בשלב מאוחר לתלונות ציבור על מטרדי רעש, אותם לא תמיד ניתן לפתור לאחר שלב הביצוע.

פניות ציבור

פניות הציבור התקבלו על ידי מוקדי פניות הציבור של הרשויות באיגוד, מוקד הפניות של המשרד להגנת הסביבה, מוקד 106, משטרת ישראל ועל ידי פניות ישירות לטלפון ולדואר האלקטרוני באיגוד. בשנת 2018 התקבלו 194 פניות ציבור בנושאי רעש. 48 מהתלונות הן תלונות חוזרות 77 מדידות רעש בוצעו בשנת 2018 16 פניות התגלו כמוצדקות ללא מדידה, 49 פניות התגלו כמוצדקות בעקבות מדידת רעש. רוב תלונות הרעש שהתקבלו (43%) נובעות ממנועים/מנדפים של בתי עסק המפריעים לבתי מגורים וממוסיקה המנוגנת בבתי עסק ומפריעה לבתי מגורים. בשנה זו הכריזה עיריית חיפה על "מדיניות אזורי רעש" בצירים הראשיים ואזורים מועדים (ציר מוריה, עיר תחתית, ציר אח"י אילת, שוק תלפיות, רחוב מסדה). האיגוד לא שותף או עודכן בתכנון מדיניות זו ובפרטיה, אך, תוצאותיה הגיעו וממשיכות להגיע בצורת תלונות על רעשי מוסיקה בשעות הלילה מאזורים אלו, בהם קיימים גם מגורים. שינוי נוסף שחל הוא ירידה בטיפול הרשות במטרדי רעש ממוסיקה בשעות הלילה באזורים אלו.

רעשי מוסיקה ממתחמים פתוחים

בעיה שקיימת שנים רבות היא מתחמי מוסיקה פתוחים. מתחמים אלו גורמים לרעש באזורי מגורים, אפילו במרחק גדול. שלושה אזורים בהם קיימת הבעיה הם אזור הצ'ק פוסט, אזור התעשייה קריית חיים וחיפה דרום. כמות התלונות במקרים אלו גדולה אך הבעיה העיקרית היא בהוכחה כי רעש המוסיקה מגיע ממועדון מסוים, היות וקיימים מספר מועדונים וכולם רועשים. הבעיה נפתרה במקרה של מועדון ROOF 27, מועדון פתוח באזור הצ'ק פוסט עליו התקבלו תלונות מרובות על רעש עד לפנות בוקר בכל סופי השבוע. המקרה נבדק ולווה במשך מספר שנים ע"י האיגוד. העסק לא קיבל רישיון בעקבות המלצות האיגוד עד שטופל בבית משפט. לבסוף, בשנה זו, בעל המקום התחייב מול השופטת, כי בתום העונה (2018) הוא סוגר את המועדון לתמיד. באזור קריית חיים, הבעיה גדולה יותר כיוון שקיימים 5 מתחמים פתוחים, קרובים אחד לשני. עקב התלונות המרובות בנושא, נדרשו כל חמשת העסקים להעביר דו"ח אקוסטי שהוכן ע"י יועץ אקוסטי מוסמך ומפרט את מפלסי הרעש מהמועדון והשפעתו על אזור המגורים, זאת כתנאי לרישיון העסק. עד כתיבת שורות אלו, לא הוגש דו"ח ע"י אף אחד מהמועדונים והתלונות המשיכו וממשיכות להתקבל. בנוסף, על פי "תקנות רישוי עסקים (התקן מד-רעש בדיסקוטק)", תשע"ג – 2014, מחויב כל אחד ממועדונים אלו להציב מד רעש ומגביל כך שמפלס הרעש במרכז רחבת הריקודים לא תעבור 95 דציבל, זאת כתנאי לרישיון העסק. מבדיקה שנערכה, לכל המועדונים אין התקן שכזה פעיל. באזור חיפה דרום, הדבר מתבטא באירועים לא קבועים, הנערכים מדי פעם ע"י העסקים במקום (ספורטן, אולם אירועים במלון הקונגרסים, זאפה חיפה, אכסניית נוער) ובאירועים עירוניים יזומים דוגמת עיר הבירה, עיר הנוער, הופעות בחוף.

מבצע אכיפה באולמות שמחה

מבצע האכיפה בשילוב המשרד להגנת הסביבה שנערך באוגוסט 2017 המשיך גם בשנת 2018 בבדיקות שנערכו באולמות בשעות היום ע"י המשרד להגה"ס ואיגוד ערים ועיקרו לוודא שקיים בהם המכשור הנדרש להגבלת הרעש כמחויב על פי "תקנות רישוי עסקים (התקן מד-רעש באולם שמחות ובגן אירועים)", התשס"ו-2006". בכל האולמות לא נמצא "התקן מד רעש" תקין או שלא נמצא כלל. מכתב עם לשון החוק

המסביר מה נדרש מכל אולם נשלח ע"י האיגוד לכל האולמות הגדולים באזור חיפה, נשר והמפרץ. מכתבים לגבי אולמות שנמצאו לא תקינים נשלחו למחלקות רישוי העסקים בחיפה ובנשר ע"י המשרד להגה"ס. בניגוד לשאר נושאי הרעש המטופלים, בהם הרעש הוא רעש מטריד, באולמות השמחה מדובר ברעש מזיק העלול לפגוע בשמיעה ולגרום לטינטון קבוע, אפילו לאחר ערב אחד של חשיפה.

רכבת

שכונת אל עתיקה

באפריל 2018 אושרו התוכניות המפורטות לביצוע המיגון הדירתי בשכונת אל עתיקה. המיגון מבוצע על פי קריטריון המשרד להגנת הסביבה לרעש רכבות (63 דציבל ממוצע יממתי). מתוך 45 מבנים סה"כ - 35 מבנים זכאים למיגון, בהם 92 דירות סומנו כזכאיות ובהן 391 פתחים למיגון, 85 מתוך 92 הדירות ימוגנו ברמת מיגון 2 (התקנת מזגן והחלפת חלונות).

רחוב יגור

במסגרת תכנית "חיבורי הנמל" המחברת את נמל המפרץ לעורקי התחבורה, הוסכם כי החברה המבצעת "חפת" תמגן 30 דירות ברחוב יגור, שנמצאו זכאיות לכך. המיגון יבוצע ברמה 2. המיגון בא בשל תוספת המסילה לכיוון הנמל כפתרון זמני בלבד, היות ולא ניתן לבנות קיר אקוסטי בשטח הרכבת כיום לפני שלב הכפלת המסילה. נכון לינואר 2019, עפ"י הבנות החברה עם מהנדס העיר, כל דירות הרחוב ימוגנו (60 דירות).

כריזה בתחבורה ציבורית

בעקבות תלונות רבות שהתקבלו על רעש מכריזת האוטובוסים ומטרוניות המפריעה לבתי מגורים (בדגש על שעות הבוקר המוקדמות ושעות הלילה), נערכה בדיקה בבית מגורים ובסמוך לאוטובוסים, בה עלה כי החברות אינן מיישמות את הנחיות משרד התחבורה ואף אין להן דרך ליישמן. בנוסף, הכריזה מחויבת מתוקף תקנות הנגישות שמתנגשות עם תקנות הרעש. הדברים הובאו לידיעת המשרד להגה"ס ומשרד התחבורה בכדי שיימצא פתרון בנושא. בעיה דומה קיימת בתחנות רכבת הסמוכות לבתי מגורים.

קרינה בלתי מייננת

בנושא קרינה בלתי מייננת פועל האיגוד במטרה לצמצם את חשיפת הציבור הסביבתית וגם האישית למינימום, בכל מקום בו הוא שוהה: בית, עבודה, בית ספר וגם גן ילדיו.

בעבודתו מתבסס האיגוד על: עקרון הזהירות המונעת, חוק קרינה בלתי מייננת תשס"ו-2006, תמ"א 36 א'-תכנית מתאר ארצית לפריסת אנטנות סלולריות, הנחיות ונהלים פנימיים של האיגוד וגם על שיקול דעת במקרים מסויימים. האיגוד משיג את מטרתו ע"י:

- (1) מתן מענה לפניות הציבור ונציגי הרשויות,
- (2) בדיקת בקשות להיתרי לאנטנות סלולריות ומתן חוות דעת לעירייה טרם הדיון בוועדה מקומית - השנה נבדקו 9 בקשות, בכולן הומלץ לעירייה לא להתנגד להגשתן לאחר מילוי תנאים שנדרשו ע"י

האיגוד כמו ביצוע מדידות קרינה באם קיים מוסד חינוכי בקרבה, דוגמה לכך בקשה של חברת פלאפון לליגליזציה של אתר בקרבת מכללת גורדון.

(3) בדיקת בקשות להיתרי בנייה הכוללות הקמה או התקרבות למתקני הולכת/השנאת חשמל ומתן תנאים- השנה נבדקו 8 בקשות החשובות ביניהן שתי הבקשות שעניינן הקמת מבני גני ילדים ומעונות יום. האיגוד בצע מדידות קרינה בשטח התכנית להערכת המצב הקיים טרם ההקמה והמליץ לעירייה לדרוש סקרי בטיחות קרינה. בבקשה של חברת יפה נוף להקמת גני ילדים ומעונות יום ברח' אחווה 1, דרשה העירייה בהמלצת האיגוד להעתיק קווי חשמל מחוץ לשטח הבנייה ולטפל בקוו התת קרקעי.

(4) ביצוע מדידות קרינה בתדרי רדיו (RF) ותדר רשת החשמל (ELF) במוסדות חינוך למיניהם ובמקרים מסויימים בבתי פרטיים עפ"י שיקול דעתו של האיגוד – השנה בוצעו מדידות במוסדות חינוך רבות ביניהם: מכללת גורדון בוצעו מדידות ביוזמת האיגוד טרם מתן המלצה לליגליזציה לאנטנות השייכות לחברת פלאפון, בית ספר "אלון" במטרה לפקח על ביצוע המלצות האיגוד משנה קודמת, בית ספר "הרצל" במטרה לפקח אחר ביצוע הטיפול שדרש האיגוד מחברת החשמל טרם איכלוס האגף החדש של בית הספר, בבית ספר "הפתוח ע"ש בארי" לבקשת וועד הורים מאחר וקיים אתר סלולרי במרחק כ- 150 מ' ממבנה בית הספר, בגני הילדים "קיסוס" ו "צפצפה" במטרה לפקח אחר יישום המלצות האיגוד בעניין שנאי על עמוד שבקרבת המבנה ועוד מבנים נוספים.

(5) ביצוע מדידות קרינה בתדר רשת החשמל בגני ילדים שבערי האיגוד ומתן המלצות להמשך טיפולה של רשות המקומית במקומות בהם נמדדו חריגות מהסף המומלץ ע"י המשרד להגנת הסביבה - השנה בוצעו מדידות ב- 21 גני ילדים במועצה מקומית עוספייה. ברובן רמת החשיפה באזורי שהייה ממושכת עמדו בדרישות הסף המומלץ ע"י המשרד להגה"ס. בחלק מהגנים היו אזורים נקודתיים בהם נמדדו חריגות. האיגוד יערוך סיורים חוזרים בגנים: אלאשבאל, הזיתים, אלסלאם, אלעטאא, אלאמאל, פתאפית אל סוכר.

(6) ייזום נושאים, נוהלים ופרוייקטים חדשים במטרה לצמצם את חשיפת הציבור לקרינה בלתי מייננת – השנה, המשיך האיגוד בפרוייקט "הנגשת מכשירי מדידת קרינה לציבור הרחב" אותו יזם בשנת 2017. הפרוייקט ממשיך בהצלחה רבה ועשרות תושבים מתעניינים ומשכירים את המכשירים למטרות שונות ומעניינות תמורת 10 ש"ח ליממה. מיזם זה תורם רבות לחינוך להגברת המודעות לנושא החשיפה לקרינה בלתי מייננת.

בשנת פעילות זו, האיגוד שבע רצון מהצלחתו: בהורדת החשיפה לקרינה בתדר החשמל בבית ספר הרצל, במילוי דרישתו להגשת בקשה לליגליזציה של אתר פלאפון שהוקם בעבר ללא ביתר בנייה, מהטמעת נוהל ביצוע מדידות קרינה טרם איכלוס כל מוסד חינוכי חדש, בהטמעת נוהל ליווי יועץ קרינה בתוכניות להקמת מוסדות חינוך חדשים, הצלחת המיזם החדש של הנגשת ציוד מדידה לציבור הרחב.

פניות הציבור

בשנת 2018 הופנו לאיגוד 592 פניות בסה"כ; מתוכן 587 תלונות ו- 5 בקשות לקבלת מידע. שיעור הפניות גדל ב- 45% בהשוואה לאשתקד.

שיעור הפונים באופן ישיר ויזום לאיגוד עמד על כ- 40%, לעומת 60% מהפניות שהתקבלו באמצעות גורמי תיווך. מגמה זו, השונה משנת 2017 ודומה לשנים הקודמות לה, מצביעה כי רוב הפניות התקבלו ע"י אמצעים אחרים ובתיווכם של גופים שונים.

רובן הגדול של התלונות כבכל שנה עסקו בנושאי זיהום אוויר, אבק וריחות ומטרדי רעש. בשאר הנושאים מס' התלונות דומה גם לשנים הקודמות.

כ- 4% מהתלונות בלבד עסקו בנושאים שאינם מטופלים באיגוד או שאינם שייכים לשטח שיפוטו של האיגוד. שיעור זה משני ביותר, ומסתמן מכך כי תחומי פעילותו של האיגוד מוכרים וידועים לפונים.

ל- 98% מהתלונות ניתן מענה ראשוני תוך עמידה ביעד של עד 4 ימי עבודה, ל- 2% ניתן מענה מעל 4 ימי עבודה, וזאת בשל מס' סיבות: ימי עבודה הנמנים עם ימי סופ"ש, חגים ומועדים, גורמים ונסיבות שאינן בשליטת האיגוד, כגון יצירת קשר עם המתלונן, אי זמינות, תנאים שאינם מאפשרים ביצוע מדידות, ומורכבות הטיפול.

הבקשות למידע היו בנושאי ריחות, זיהום אוויר ורעש, וכולן היו רלוונטיות לתחומי פעילותו של האיגוד. מספר הבקשות בדומה לשנים קודמות צנח ב- 37.5%, וזאת בשל העובדה כי האיגוד ממשיך להגיש את המידע לציבור באמצעות אתר האינטרנט.

כל הבקשות למידע נענו בחיוב ונשלח למבקשים המידע המבוקש פרט לבקשה אחת, שלא שולמה בגינה אגרה. לכולן נדרשו יידוע צד ג', ולאחר קבלת עמדתו נשלח בהתאם המידע.

הבקשות למידע טופלו בין 15 ל- 30 ימים. נסיבות פרק זמן זה הן בהתחשב בזמן המתנה לקבלת התנגדות/ אי התנגדות למסירת המידע עפ"י הזמנים הקבועים בחוק.

חינוך סביבתי וקיימות

מטרה

מטרת הפעילות בתחום החינוך הסביבתי והקיימות באיגוד ערים אזור מפרץ חיפה- הגנת הסביבה היא לקדם מודעות סביבתית, חדשנות וחשיבה סביבתית, ערכי קיימות ופיתוח התנהגות תומכת סביבה בקרב תלמידים ותושבים ברשויות המקומיות של איגוד ערים.

יעדי פעילות לשנת תשע"ח:

1. הסמכת מוסדות חינוך ירוקים ברשויות איגוד ערים.
2. סיוע מקצועי בפיתוח והטמעת תכניות פעילות במסגרת קול קורא 'סיוע לרשויות מקומיות בפעילויות להטמעת עקרונות הקיימות במערכת החינוך ובקהילה' מטעם המשרד להגנת הסביבה, ע"י רשויות מקומיות ובשיתוף האיגוד.
3. פיתוח ושותפות בפעילויות חינוך סביבתי והסברה במערכות החינוך והקהילה.
4. הקניית ידע ופיתוח מסוגלות עצמית בחקר נתוני זיהום אוויר (תכנית 'עולים לאוויר').

הערה: הדו"ח מתייחס לשנת הלימודים תשע"ז (ספטמבר 2017 – אוגוסט 2018)

יעד 1 ו- 2: פעילות במסגרת קול קורא לחינוך סביבתי מטעם המשרד להגנת הסביבה
סיכום מספרי של פעילות שבוצעה במסגרת קול קורא 'סיוע לרשויות מקומיות בפעילויות להטמעת עקרונות הקיימות במערכת החינוך ובקהילה' בשנת תשע"ז:

מהלך חינוכי רשותי רחב	בתי ספר ירוקים מתמידים	בתי ספר ירוקים	
6	3	4	סה"כ

- יעד 3 : פיתוח ושותפות בפעילויות חינוך סביבתי והסברה במערכות החינוך והקהילה
1. מנהיגות ירוקה והרצאות למורים ותלמידים
 2. 'יזמות צעירה וסביבתית' – הטמעת חשיבה ירוקה בפיתוח מוצרים בתכנית יזמים צעירים בחטיבות ביניים (סה"כ: 13 ביי"ס) (בשיתוף ארגון 'יזמים צעירים', המשרד להגנת הסביבה)
 3. כנס 'עפים על זה' – חקר ותיעוד מגוון ציפורים מקומי -מכון ביולוגי, חיפה (בשיתוף משרד החינוך, עיריית חיפה, המשרד להגנת הסביבה ואיגוד ערים)
 4. יריד חקר 'קיימים ומקיימים' – עבודות חקר בנושאי סביבה וקיימות (45 ביי"ס מרשויות איגוד ערים (בשיתוף משרד החינוך, איגוד ערים, משרד הגנת הסביבה ועיריית חיפה)
 5. כנס 'עפים על זה' -חקר מגוון הציפורים

- יעד 4 : הקניית ידע ופיתוח מסוגלות עצמית בחקר נתוני זיהום אוויר (תכנית 'עולים לאוויר') הרצאות למורים ותלמידים בנושאים : ניהול משאבי אוויר במפרץ חיפה, חקר נתונים זיהום אוויר באמצעות אתר האינטרנט של האיגוד.